

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ
НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1956 чылда
үндөйлөткөсү

1956
МАЙ
4
ПЯТНИЦА
№ 90 (3543)

Өртөө 20 коп.

Бүгү чурттарнын ажилчы чоннары! Дайынны болдурбайн
барып болур болгаш болдурбас херек! Дайыннын айылынга
удур, тайбын болгаш улустар аразынын кады ажилдажылгазы
дээш демиселдин тугун бедик тудунар!

(1956 чылдын Май 1-ге СЭКП ТН-нын Кыйгырылгандан).

Н. А. Булганинның болгаш Н. С. Хрущевтун Англияга чорааш Москвага ээп келгени

Англи-совет чугаалажышкыннарын чедишкенин доозулганы-биле холбаштыр Төп аэродромга найыспалдын ажилчы чоннарынын
хөй муң кижир кижикчилиги митингизи

СССР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Н. А. Булганинның болгаш СССР-ниң Дээди Советинин Президиум кижигүнү Н. С. Хрущевтун Англияга чорааш ээп келгенин уткуур дээш Төп аэродромга апрель 30-де найыспалдын 25 муң ажилчы чоннары чыгылган.

Н. А. Булганинның болгаш Н. С. Хрущевтун база оларны үдөп чорааш кижилерин уткуу адыр дээш К. Е. Воронцов, Л. М. Баганович, А. И. Кириченко, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслев, Г. Б. Жуков, Д. Т. Шенников, Е. А. Фурцева, А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, СССР-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын оралакчылары А. Н. Босыгин, В. А. Кучеренко, В. А. Малышев, В. В. Мадженич, И. Ф. Тевосян, М. В. Хрунчев, СССР-ниң Дээди Советинин Эвилендин Советинин Даргазы А. П. Волков, СССР-ниң Дээди Советинин Националдар Советинин Даргазы В. Т. Ладис, РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы М. П. Тарасов, РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазы М. А. Яснов, СССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун кижигүнү А. А. Андреев, СССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Секретары Н. М. Пегов, СССР-ниң Министрлер, Совет Эвиленинин маршалдары, адмиралдар, СССР-ниң Дээди Советинин депутаттары, РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттары, партия, совет, профсоюз, комсомол организацияларынын улууртуктары болгаш еске-даа албан кижилери чедип келгенер.

Уткуучуларнын аразында — Великобританиянын СССР-де Херестеринге Түр Бүтүрүлгөн, бүтүн эргелг министр, чөвүлени С. К. Парротт, СССР-де элчин болгаш төлөө черлеринин баштыкнары.

14 шак 50 минута турда дээрже самолет көстүп келгеш, удааанда толукпан. Самолеттан Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев болгаш академиктер И. В. Курчатов, А. Н. Туполева үнүп келгенер. Аэродромга чыгып ажилчы чоннар динитил-биле байырлап турганнар.

Митингин ажилчы чоннар депутаттарынын Москва хоорай Советинин кукукумунун даргазы Н. И. Бобровников айткан. «Байыр болгаш Москва» деп металлургия заводунуң кан экидиринчи В. Н. Рабон чүве чугаалаан. Чугаалажышкыннарын чаагай түннелди доозулганы-биле Никита Сергеевич Хрущевка болгаш Николай Александрович Булганинга илг байыры Москваның улустур ажилдакчыларынын мурундан ол чедирген. Лондонга болгаш чугаалажышкыннарын түннелдери бисти шынап-ла өөртүп турар деп ол чугаалаан. Ол чугаалажышкыннарын түннелдери бисти чурттарынысты аразында бүтүрүп болгаш байы-байызын билчир чорук быжыгар. Совет болгаш англи улустарынын тайбынча илг чүткүл, дайынны болдурбаанын оларнын соңуураалды болгаш бистиң найыспалыстын болгаш кады ажилдажышкынны быжыг үндөйүн болур.

Оон соонда алдарыг совет эртемден академик С. Л. Соболев эс алган. Совет кижилер Англияга Н. А. Булганинның болгаш Н. С. Хрущевтун чоруп турганынын базым бүтүрүп улуг кичтөнгөй-биле хайгаарал, чаагай күзөлдү ол аян-чорутуң чедишкенин болурун сагын-бодалынга илг-биле күзөп турганнар деп ол чугаалаан.

Англияга эш Булганинның болгаш эш Хрущевтун чорашын, Великобританиянын күрүнө улуртукчулары-биле оларнын аааа чоруткан чугаалажышкыннары — делегейге улуг ужу-дузалыг болушкун деп эртемден чугаалаан.

Бистер улустар аразынын харылзааларында дүшкүрүлүп чорутуу күзөвөс бис, милитаризмни күзөвөс бис, биске улур азы кандыг-бир улуска улур агрессия шериг эваледерини тургустуунарын күзөвөс бис.

Бистиң Коммунист партиямыс тайбынча, еске улустар-биле найыспалды болурун улуунуң чүткүдүн эки билер болгаш болуңун даштыкы политиказынга ону улуртууга болдуруп турар.

Бистиң чуртувустун ескерилч чок барымдаалар турары тайбын кожа-хөлбө турарынын ол принциптеринге англи куруге улуртукчуларынын чоокшупал келгенин өөрүп турар бис.

Төрөөн чурттуң чаагай чорутууга болгаш тайбынның бүгү херөөн Н. А. Булганинның болгаш Н. С. Хрущевтун кылганы берге болгаш чугула ажилы дээш оларга бүгү совет интеллигенциянын өмүсүзүндө академик Соболев чүрөк-тин ханызындан өөрүп четиргенин илгелгезин.

Бодуң чугаазынын эгезинге эш Н. А. Булганин илг болгаш өөрүшүлүг ужуражышкын дээш Москваның ажилчы чоннарынга өөрүп четирген.

Великобританиянын казаның болгаш Премьер-Министр дээржи Иденниң бодуң чалаанын бозуар бистиң боттандырганымыс Англияга аян чорук англи-совет харылзааларга-даа, улустар аразынын бүгү амьдыралында-даа политика болгаш практикаг улуг ужу-дузалыг деп ол чугаалаан.

Илг чурттарнын улустарынын эрге-ажыктары политика, садыг, эртем болгаш культура талаларында англи-совет харылзааларын экижириниң баса быжыктарын негеп келген болгаш бүгүн негеп-даа турар дээрзин Н. А. Булганин чугаалаан. Великобритания болгаш Совет Эвиленни шыкшамдыг улуг күрүнелерин аразында харылзааларын экижир чорук бүтү-нिति тайбынны болгаш улустарнын ажилы чок чорутуң быжыктарында дүгү болур.

— Бистиң Англияга чоруп турганымыстың үзүндө Премьер-Министр дээржи Иден-биле болгаш оон кады ажилдап турар өөр-биле биске хуунуң эки харылзааны тургустууган — деп эш Н. А. Булганин чугаалаан. — Англияга бистиң чорашымыстың сорулгаларынын бирөөн болур чугаалажышкыннарын олар-биле чоруткан бис. Ынчанмыже улус-биле ужуражып болгаш чугаалажып аргавыс чок болганы хараадаңгы. Лондоннуң болгаш еске-даа хоорайларын кулунчуларынга чоруп тургаш улус-биле көрүп чорашан бис. Улус-биле чогур харылзаамыс чок турган-даа болза, бистер англи улус дайынны күзөвөс, ол тайбынны күзөвөс, совет улус-биле найыспалды болгаш кады ажилда-

жылганы күзөвөс деп чүвеге быжыг бүтүрүлгөн болган бис. Англиянын садыг-үлөтүр бөлүктөрү Совет Эвилен-биле экономикаг кады ажилдажышкын болгаш садыгын хөгжүдөр дээрзин база тодаргай-биле көрүп билдире. Бо бүгү чорук англи казак-биле бистиң чугаалажышкыннарымыска элөөн саздарыг болган деп чүве чугаажок.

Лейборист партиянын улуртуугазы совет төлөдөр-биле ужуражышкынны бистиң политикамыска улур, Совет Эвилен-иниң Коммунист партиязынын политикамыска улур утланган айтырылг болгаш чугаалар кылгырынга ажилдаан дээрзин Н. А. Булганин чугаалаан. Оларга төлөптүг ойтур шавымшкынны берген бис.

— Кол чүве чүд дээрже бистиң чугаалажышкыннарымыстың түннелдери бистиң күрүнелериныстың аразында харылзааларын улам илг экижиринге таарымчалыг чаа байдалдарын тургустууп турары болур — деп Н. А. Булганин чугаалаан. — Политика-даа, экономика-даа талаларында кады ажилдажышкын хөгжүдөргө, культура болгаш эртем харылзааларын хөгжүдөргө элөөн калбак аргалар ажиттынып турар. Тайбын кожа-хөлбө турарынын совет даштыкы политикамыс болуп бүтүрү-биле шыныктырып бадтыган. Ол политика бүгү чурттарнын болгаш бүгү улустарын амьдыралчы эрге-ажыктарында таарып турар.

Ниятиз-биле чугаалажышкыннарын түннелдерин болгаш бистиң чорашымыстың түннелдерин чедишкенин болган деп санаар херек.

Бистиң чорутушкунуус болгаш бистиң чугаалажышкыннарымыс найыспалч сорулгаларын калына еске кандыг-даа сорулгаларын салбайн турар. Великобритания-биле харылзааларын экижириниң оон еске күрүнелер-биле харылзааларын баксыраар кылдыр тургузарын күзөвөс турар бис.

Найыспалч үндөйүнө тайбын болгаш чаагай сорулгалар турар болза Совет Эвиленни агы-агы күрүнелерин аразында найыспалч кезеде байыр чедирип келген.

Англи казак-биле бистиң чугаалажышкыннарымыс Совет Эвилениниң тайбынга ынакшылыг даштыкы политикамыс эки түннелдерин берип турар дээрзин база дагын көргүскөн. Делегейин хөй-хөй чурттары-биле бис найыспалч харылзааларын тургускан бис, политикаг болгаш экономикаг кады ажилдажышкын илгелгич хөгжүп, садыг калбаны, эртем болгаш культура харылзаалары өзүп турар. Илг политика чүве биске ажиттыг эвес, харын улустар аразынын бүтү-ле байдалында чаагай саздарыг болуп турар. Улустар аразынын байдалы толугайлыгын кел чыдар, кижилериниң даартагы хүн дөң дүвүрээнин чоруту арын бар чыдар, тайбынның күштерин өзүп, быжыгып турар. Англия-биле харылзааларын экижириниң бистиң чурттарымыстың аразында өзүп турар бүтүрүлгөс чүве эгези эвес, харылзааларын болгаш кады ажилдажышкын калбар-тырынга чаа үе-чаланың чүве эгези эвес-де болгай. Ол экижириниң бүгү делегейге тайбынны болгаш чаагай харылзааларын хөгжүдөргө нияти херөөнө база бараан болур.

Совет Эвиленни бодуң алдарыг Коммунист партиямыс болгаш бодуң чазаның улуртуугазымыс улустар аразында найыспалды болгаш кады ажилдажышкын быжыгаларынча утланган тайбынга ынакшылыг даштыкы политикамыс моон сонгаар-даа чайгылыш чок чорудар.

СЭКП-ниң XX съездинин ажилдап кылганы даштыкы политикамыс программаны ам безин таарымчалыг эки түннелдерин берип турар. Ол программа Совет Эвилениниң улустарынын эрге-ажыктарында, бүтү-нिति тайбынны болгаш ажилы чок чорутуң эрге-ажыктарында бүтүрү-биле таарып турар.

Совет даштыкы политика, улустар аразында тайбынны болгаш найыспалч политикамыс делегерин!

Англияга совет төлөдөрлөк составында чораан, самолеттар конструктору академик А. Н. Туполева эс берген.

Эштер, партия кижигүнү эвес кижир мен, ынчалажок бистиң улзуууска ынак мен, аңаа аас-кежин болгаш өөрүшкүн күзөвөс мен, бистиң казавымыс болгаш партиямыс улустуң чаагай чорутууга бараан болурунда кадына еске кандыг-даа сорулгаларын салбайн турар деп академик Туполев чугаалаан. Чер делегейин кылгырга тайбынны доктаадып тургузарынча партиянын болгаш казактын улуртууга болдуруп турары күзө-чүтүлү—жөн база сеткилиниң өң-не ханымында күзө-чүтүлүм ол. Ынчангаш харын бодуңуң бүгү күжүңүң болгаш билимин бистиң Төрөөн чуртувустуң чаагай чорутууга өөрүшкү-биле берип турар мен, оон чедишкенин өөрүп турар мен.

— Техника талазы-биле Барын чүктен хожудааган турарымыс, а хөгжүдөргө темпириниң талазы-биле ону ораакч ажим турарымыс бо чорутушкун көргүскөн.

Эртемденер-биле, самолеттарын болгаш моторларын конструкторларымыс ужуражып тургаш, бистиң эртемнике болгаш техникамыска хамаарыштыр оларнын хүндүткө-лин үргүчү билип чордувус.

Булганинның болгаш Хрущевтун төлөдөрлөк бүгү ажил-чорудуугазы найыспалч, кайы-кайызын билчир чорукту болгаш ажил-ишчи харылзааларын доктаадып тургузарынга чайгыртып чораан.

Эш Булганинның болгаш эш Хрущевтун төлөдөрлөк совет атомнуг эртемни сурагыг эртемден — физик-академик И. В. Курчатов талазы чораан. Англи эртемденер боттарымыс совет өөрүп чыгыш-биле утканнар болгаш бистиң эртемденериниң ажилдарында улуг соңуураалдын көргүскөн деп академик чугаалаан. Атомнуг эртемниң хөгжүдөргө бедик деңгелде база англи физиктериниң бедик мергежилдин болгаш таланттарынын херечилеп турар боттарынын чамдык тургузулгаларын олар көргүскөн. Харууладе атом талазы-биле эртем шынчыл төвүңге СССР-ниң Эртемнер академиямыс чарлатынмаан чамдык ажилдарын дамчыдып бердим. Харын кылдыр Харууладе күзөвөс чаз ажилдарын дугайында сан-мелөөлөри дамчыдып бергенер.

Илг чурттарнын эртемденериниң аразында мурунла турганынга көрө элөөн сырый харылзааның эгези өөл-биле салдыган. Атомнуг эртемниң болгаш техникамыс адырларынын хөй нуруузуң талазы-биле Совет Эвиленни Англиянын мурун бергенин бодуңуң улуг улзуу болгаш оон эртем дээш чортууларымыска сагын-сеткил-биле көрүм.

Совет эртемниң тугун бедик тудар арганы бистер эртемденерге берип турар сагын салымшкынны дээш улуска, партияга болгаш казакка улуг четирин деп академик Курчатов чугаалаан.

Митингте чүве чугаалаан, эш Н. С. Хрущев бодуңуң чугаазынын эгезинде чаагай уткуу алышкын дээш Москва-чыларга өөрүп четиргенин илгелгезин.

Англияга боттарымыстың чорашымыстың кончуг ажиттыг кылдыр санап турар бис. Бистиң бодуңуус-биле алдыга, кол чүве чүд дээрже Совет Эвилениниң болгаш Великобританиянын аразында найыспалч харылзааларын таарыштыр тургузарынга, экижиринге болгаш улам илг экижиринге үндөйүнүң салдынганы болуп турар, ол чорук бистиң чурттарымыстың улустарынын эрге-ажыктарында таарып турар болгаш бүгү делегейге тайбынны быжыгаларында илг бер.

Эш Н. С. Хрущев оон илг улустар аразынын дүшкүрүлүп чорутууларын улам илг чавырмалдарынын орунуга чаа үе-чала болган, чурттар аразында эки бүтүрүлгөс тургузарынын херөөнө чугула базым болган чугаалажышкыннарын түннелдеринге доктап чугаалаан.

Англияга совет төлөдөрлөк көргүскөн найыспалч күзөп алышкынны болгаш хүндүткөдүн дугайын, англи хоорайларга чорашымын дугайын эш Н. С. Хрущев чугаалаан.

Англи улус СССР-ниң улустары-биле найыспалч күзөп турар. Англи улус бистиң чуртувус-биле тайбынча болгаш эки харылзааларын хөгжүдөргө чүтүп турарында бүтүрүлгөс. Нияти дайында улуг делегейин бирги болгаш илгити дайынарынын чыдарында бистиң кады демиселеп турганымыс англи улуска хамаарыштыр бистиң совет кижилерин найыспалч сагын-сеткилди утап турарын англичаннарга боттарымыстың чугааларымыска чугаалап чораан бис.

Бистиң улустарымыс — совет болгаш англи чугаалажышкыннарын түннелдеринге сеткил ханган, бо түннелдер чүве эгези болган деп чүвени мелереп билген, моон сонгаар-даа бот-боттарымыска уткуштур баар бис деп чугаалаптар болуумза алдагал эвес деп болдар мен.

Бүгү улустар быжыг, үр тайбынны манап турар, улустар аразынын дүшкүрүлүп чорутууларын кошкандарын күзөп турар. Сөөлү үенин тургузууда бо талазы-биле экижиринге утланган хөй-хөй ескерилшкын болган. Ынчалажок сөөк дайын дээрзин бүтүн узуткаарынын оруунда ам-даа аяаң эвес моондактар бар. Илгити моондактар кол нурту-лайында-ла улустар аразынын дүшкүрүлүп чорутууларын таарыштырырга соңуураал чок АКШ-та чамдык саздарыг бөлүктөрдөн үнүп турар.

Ынчалажок Американын Каттышкан Штаттарында кайы-кайызын билчир чорутуу тургузарынын орунуга туруп алырынын күзөлиниң кандыг-бир көстүшкүнү ам безин илгеп эгелеп турар кылдыр бодол турар бис. Ол дугайын, чыже, солуннар редакторларынын америк ниятизине АКШ-тың президентиниң Эйзенхауэриниң чоктаа чаа меделес керчилеп турар. Оон меделесиниң хөй-хөй чүддөрү-биле канчап-даа чынармезип шыдаас бис, чүд дээрже ол чүддөр бүтүрүлүп чорутуу доктаадып тургузарында илгити берип шыдаас. Ынчалажок президентиниң меделесинде АКШ маргалаалыг айтырылганы шиптирлеп таарыштырыныч бүтү-ле оруктарын шиптирлеп берген. Совет казак АКШ-биле найыспалч харылзааларыг бооп болур дөң чикетиг үнелг чугаалар база бар.

Ол өсөтөр практикаг ажил-херектер-биле быжыгалары бар деп илген турар бис. Совет казак кандыгы дээрже ол еске-даа чурттар-биле бир дөмөй АКШ-биле найыспалч харылзааларын тургузар дээш туржун турар, ынчангаш ол угланышкынга бүтү-ле бодуңуң дег чүддөрү килер бис.

Бир эвес илг талалардан чаагай күзөлдү илгелерди болза, чедир билишес дыка хөй чүддөрүн ууткаар, СССР-ниң болгаш АКШ-тын аразында харылзааларын экижир дээр-чөлдө бүтүрөс бис. Илг талаларнын күзөлдү турга бистер чөлдөдөрүн чорутуу базым бүтүрүлгөс утуктап, өргөжөк чугула илгелер чорутуу тургузуп, чөпсөгөлишкыннары кызырарынын, атомнуг болгаш водородтук чөпсөгөс база ол чөпсөгөт шыгалдазын хорутууларын айтырылганы шиптирлеп чедип аш шыдаа турар илгити. Совет Эвиленниң, АКШ-тын болгаш еске-даа бүгү чурттарнын улустарынын эрге-ажыктарында дүштүр күрүнелерин аразында садыгын, культураны болгаш ескениң-даа харылзааларын хөгжүдөргө таарымчалыг байдалдарын тургузары өргөжөк чугула.

Элөөн хөй айтырылганын талазы-биле коммунист болгаш социалист партияларын аразында аям-бүрү болдар база принципнадыг чөрдөдөр бар болуп турар. Ынчалажок, амгы үенин ажилчы шипчөөшкынниң кол, үндөйүн айтырылганын талазы-биле ажилчы чоннарын эрге-ажыктарында таарыштыр бистер харылзааларыг болуп шыдаар болгаш болур-даа ужуруг бис. Ол дээрже, хамыктын мурунда улустар аразынын дүшкүрүлүп чорутуу кошкандары, быжыг тайбынны тургузары, садыгын болгаш культураны талазы-биле чурттарнын аразында кады ажилдажышкын тургузары дээш демиселдиң айтырылганы болуп турар.

Бистиң партияларымыс — СЭКП-ниң болгаш лейборист партиянын соңуураалдыг чугула айтырылганын

талазы-биле санал-оонадарын солчуп, оларын-биле ужуражып дугайында лейборист партиянын улуртукчуларынын саналын Англияга чоруп турганымыстың үзүндө күзөлдү-биле күзөп алган бис. Илгити ужуражыга болган-даа.

Лейборист партиянын улуртуугазынын аразында ажилдакчыларын чамдыкы реаксылыг, советке улур турмушта туруп турар-дыр деп чүдүлү ол ужуражышкыннын түннелдери болгенин илгити ажилчы ажит-чакыт чөгү-биле чугаалаар ужуруг бис, эштер. Лейборист партиянын чамдык улуртукчулары Совет Эвиленге, СЭКП-ге, улус демократиямын чурттарынын коммунист болгаш ажилчы партияларында хамаарыштыр боттарынын хоралыг үзөлдө-ринден амта чедир ойлалавааннар-дыр.

Бисте болгаш улус демократиямын чурттарында хорут-далдарла олутуп турар дээр ажилыг каным-бир социал-демократтарын дугайында айтырылганы бөлөтөш, бистерге сунганнар. Ол өңчүк-чөңгөлгөй айтырылганы шиптирлеп-биле күзөвөс бис.

Бир эвес СЭКП-ге хамаарыштыр ол лейборист улуртукчуларда чаагай сеткилдиң бодалары турган болза, оларда еске айтырылг турар илгити. Ол айтырылгы болгаш еске-даа илгити чүдөк-бузар айтырылганы олар чүте ушта тыртып эгелгенер? Реакционерлериниң мурунга бараан болур дээш ушта тыртып эгелгенер ол-дур. Еске тайлы-бырын тывары берге. Ажилчы ангының аям-бүрү отрядтарын башкаландыры чүдө реакционерлерге ажиттыг болур болгаш ажилчы ангынын чангыс эвинден олар чүдөп-даа артык коргуп турарлар.

Боттарымыстың четпестериниң болгаш частырылганымыстың дугайында, оларын элп чазар дээш бистиң чугаалажымыс ажит-чакыт чөк меделесдериниң бистиң кош-как чорутуу болгаш лашкаартан реаксылыг күштериниң каным-бир ийымшкыннын түннелдери бистер ону кылып турар кылдыр лейборист партиянын улуртукчуларынын чамдыкы ыңгаар билгенер боор.

Чок, дээржилер, ханымы-биле азып-тенип турар-дыр силер. Ажилчы ангының болгаш оон авангарды — Коммунист партиянын улуртуугазымыс бистиң улустуузуң чедип алганы бистиң социалист күрүнөсүн, бистиң күрүнөсүн чаалап алышкыннарын барымдаалар көөр ужуруг силер.

Илгити чүддөр тура-даа, лейбористерге бистер аалчылар болуп чораан бис, социалист чурттарынын иштики херектеринге холгаарлап киржир дөң оралдажышкыннарга, ол чурттарынын ажилчы чоннарынын чаалап алышкыннарынга кыжалыр дөң оралдажышкыннарга шиптирлеп ойтур шавымшкын бердинген.

Ажилчы ангынын аям-бүрү отрядтарынын чангыс эви дээш туржун турар бис. Илгити чангыс элп боттандырган черге ажилчы чоннарын үндөйүн, амьдыралчы эрге-ажыктары дээш демиселге улуг чедишкенин чедип алды-ганын амьдырал бадтыган. Ынчангаш, бистиң партиямыс улустар аразынын дүшкүрүлүп чорутуу кошкандары болгаш тайбынны камгалаары дээш меделес шынап, ылазын бүтү ажилчы чоннарын эң-не соңуураалып турар ыңдыг чугула айтырылганын талазы-биле ажилчы ангынын партияларын чангыс эвин бистиң партиямыс моон сонгаар-даа сөксөөк чөккө чедип алып апар.

Лейборист партиянын чамдык улуртукчу ажилдакчыларынын кылганы ол нүгүдүг чөңгөлөргө бөдүлү лейборист каттышпайн турар болгаш лейборист чамдык улуртукчуларын элп турары ол туруш массаларын деткимчезин албас дээрзинге бүтүрөс бис.

Социалист болгаш ажилчы партиялар-биле харылзааларын тургузарынын талазы-биле СЭКП-ниң XX съездиниң шиптирлеп бистиң партиямыстың Төп Комитети амьдыралга моон сонгаар-даа шиптирлеп-биле чорудар апар.

Лейборист партия бистерни шыны-биле билп алып болгаш бо талазы-биле өргөжөк чугула базымнарын кымыл дээринге бүтүрүлгөс бис. Совет Эвиленниң Коммунист партиязынга хамаарыштыр лейбористтерниң чамдык улуртукчуларынын кылганы хуунуң сеткил хомудажышкыннарында болгаш өңчүк чөңгөлгөй нүгүдөшкыннерден бедик көдүр-лүрүнө бистер белен болгаш ол илгити тура-даа, бир эвес оларнын талазында бузуг билишенин база күзөп илгелер болза англи лейбористер-биле харылзааларын тургузарынча барып болур бис. Англиянын болгаш Совет Эвиленниң ажилчы чоннарын эрге-ажыктарында илгити харылзаалар өң-не чугула дээрин билдинтир.

Бодуңуң чугаамы дооспушаан, Май 1-ниң уткуштур келген байырламы-биле холбаштыр силерге байыр чедирип, бистиң Төрөөн чуртувустун чаагай чоругу дээш күш-ажыг-га чедишкенин билгелер болурунары силерге күзөлдү эштер, Москвачылар.

Совет Эвиленниң болгаш Великобританиянын улустарынын аразында найыспалч делегерин!

Бүгү делегейге тайбын делегерин!

ССР-ниң болгаш Великобританиянын аразында харылзааларын экижириниң херөөн, бүтү-нितिң тайбынны болгаш улустарын айланы чок чорутуң быжыгаларын херөөнө улуг салымшкын болуп, чедишкенин доозулган англи-совет чугаалажышкыннарын элп-биле деткип, чүдүлүг деп көргөн резолюция

парлалга конференциясы

Оз принциптерин делегейин дыка хой кургуселери боттарынын бутт делегей харылаазаларына ууртуклаа болтуруп турарлар. Оз — англи-совет харылаазаларын хогжунунге калкк унениш болуп. Чугалаажымчиларнын тунемалде бистик чурттарымын чазалтарынн турустары чооккушакан деп санап турар бис. Бистер Англия-биле кыргызылг харылаазалары чегип алмыра оош кыргыларг чурт рувелер-биле оо харылаазалар баксирдарынын емгезис-биле чегип ал турар.

Англияга келгеш, англи барзааннары арбыадыр сазып алыксаар болгаш бодуштуг барзааннарынысты Англияга арбыадыр салыксаар күзелдинини ажы биле медеглээн бис. Үндыг күзедди ларедип турарыныстын ужуру болза, англи

Бул жерде амырлардын байдалдарынын дугайында силер чүнү бодап турар силер. Инде амырлар багай дээр дугайында медээлер совет парлалгага чамдыкта көстүп

Ниитининг чөмөнчилге черлерининг ажылын чаа негелделернинг деңгелинче

Коммунисттик партия болгаш Совет чаа совет кижилерининг материалдык чаагай байлыг болгаш культуруту деңгелин белирининг хүн-бүрүнүг доктаамал кичөөн-гейин салып турар. Партиянын ХХ съездининг төөгүтү шийтирилгенде ол улам-на тодоткай илерейленин.

СЭБП ТК-ның болгаш ССРЭ-ның Министрлер Чөвүдөлинин «Ниитининг чөмөнчилге черлерининг ажылын экижидерининг талазы-биле чөмчелер дугайында» доктаамал совет кижиле дугайында ала-сагыш салышкынның чаа керектели ботур. Ниитининг чөмөнчилге черлерининг саны бистинг областа чыл бүрүдө улам көзүлүп турар. Оларнын санынча 1950 чылда 24.099 муң рубль турганындан 1955 чылда 35.000 муң рубль чедир өскөн.

Ол үениң дүргүзүндө ниитининг чөмөнчилге черлерининг ажылы, оларнын белеткен турар чөмөнчилге ассортиментин калбарган болгаш шынары элден экижөөн. Областа ниитининг чөмөнчилге черлери бөш чылда чаа улуг хөгжүдөни алыр. Столоваларнын, рестораннын болгаш чайнааларнын саны немережир. Ниитининг чөмөнчилге черлерининг ажылы чаа черлерини тудура-биле кады бар столоваларнын, чайнааларнын эки ажылаары-биле, чаа дөңгөлөргө кирери-биле улам экижир. Суг узар, картофаа аштар, нотаа доораар, эгит турар болгаш еске-даа улуг шүүдөлдүг ажыдарын механизастар.

Партиянын ХХ съездин болгаш оон соонда хүлээн алдынган СЭБП ТК-ның доктаамал столоваларга болгаш еске-даа черлерге чөмөнчилге черлерининг боттары ап чирин калбаа-биле негелдеринге улуг ужуру-дузунг болуп турар. Ол чорук чөмөнчилге черлерининг саат чок чөмчелер, столовалар ажыдакчыларнын күш-ажылын бүтүрүтүгүн бедир, продукциянын бот-үзөини чингедир болгаш чарыг-даалды дыка кызырар арганы бээр. Белем чөмөнчилге черлерининг улуг ужуру-дузунг деп көргөн. Ниитининг чөмөнчилге черлерин хоорайларга, ажылын суурларга болгаш еске-даа черлерге таарыштыр тургузары ажылы чонунг чөмө негелдезин хандыраар экижир.

Иччалза-даа бо сорулгаларны амындала боттандыра бистин областа оожук чоруп турар деп чүвени демгелдейин барып болбас. Ниитининг чөмөнчилге черлерин Кызыл хоорайда тургусканы таарымча чок. Столовалар, чайнаалар, закусокналар нургулайында хоорайнын төвүндө меендигенин, а хоорайнын шала кылыг кварталдарында олар чок. Моон хараази-биле мыла чурттап турар кижилер болгаш албан, бугуруте черлерининг ажыдакчылары хоорай төвүндө столовалардан чөмөнчил, оон улам хей шакты эргитер ужура таваржыр турарлар. Мындыг чижетке районнар төптеринден база көрүп болур.

Кызыл хоорайда болгаш районнар төптеринде ниитининг чөмөнчилге черлерининг

черде бар. Мындыг хажымшыкчынар ажытыг болур хамаан чок, харын чөмөнчилге черлерининг таарымча чок байлаады тургузуп турарын практика көргүскөн. Мындыг байдал горпонуң № 2 болгаш № 3 столоваларында турган. Чөмөнчилге черлерининг чиринче шийчилгени бо столоваларнын администрация черлери калдыг-даа белеткел чок чоруткаш улуг частыгыларын кылган. Оон түнелинде чөмөнчилге черлерининг дүштөки чөм үзүндө хей шактары эрттирип, манар ужура таваржыр турар.

Чөмөнчилгениң бо депшигелет методун негелдери чоруту белеткелде негеп турар. Столоваларнын залдарын чөмөнчилге черлерининг боту чөм ап чиринге таарыштыр тургузар, официанттарын ажылын оларнын аразына шынаа бээр ужурул. Бухнядан залче чөм бээр сонгаларын алгыдар, талон бижирин чурчутулар херек. Столоваларга бичи кабинетер кылырын, хей столдар салырын болдурбазы чутула. Ниитининг чөмөнчилге черлеринге аяк-савааны, серез, шопулакты четир сангытын тургузар керек.

Ниитининг чөмөнчилге черлери белем чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула. Иччалза-даа бо ажылын чамдык столоваларнын болгаш чайнааларнын ажыдакчылары чутула-байлы, чүгө столоваларнын ботунга чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула. Иччалза-даа бо ажылын чамдык столоваларнын болгаш чайнааларнын ажыдакчылары чутула-байлы, чүгө столоваларнын ботунга чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула. Иччалза-даа бо ажылын чамдык столоваларнын болгаш чайнааларнын ажыдакчылары чутула-байлы, чүгө столоваларнын ботунга чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула.

Белеткен турар чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула. Иччалза-даа бо ажылын чамдык столоваларнын болгаш чайнааларнын ажыдакчылары чутула-байлы, чүгө столоваларнын ботунга чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула. Иччалза-даа бо ажылын чамдык столоваларнын болгаш чайнааларнын ажыдакчылары чутула-байлы, чүгө столоваларнын ботунга чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула. Иччалза-даа бо ажылын чамдык столоваларнын болгаш чайнааларнын ажыдакчылары чутула-байлы, чүгө столоваларнын ботунга чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула.

Чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула. Иччалза-даа бо ажылын чамдык столоваларнын болгаш чайнааларнын ажыдакчылары чутула-байлы, чүгө столоваларнын ботунга чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула. Иччалза-даа бо ажылын чамдык столоваларнын болгаш чайнааларнын ажыдакчылары чутула-байлы, чүгө столоваларнын ботунга чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула. Иччалза-даа бо ажылын чамдык столоваларнын болгаш чайнааларнын ажыдакчылары чутула-байлы, чүгө столоваларнын ботунга чөмөнчилге черлерининг калбаа-биле практикаларын чутула.

П. ХОЛДОВ.

Бригаданың чөмөнчилгени

Эрөн районнуң «Коммунизмге өркү» көдө ажыл-агый артели 1956 чылда 27 чурттага бажынарнын, мал фермаларында ажылдап турар колхозчуларга 15 чурттага бажынарнын, мал кажааларынын, бугуруте черлерининг болгаш культурамдыралдың туугуларын чорударын планнаа. Туугу бригаданың 140 кижие, 50 аял, бир автомашина, 8 терге быжыг-лаыткан.

Туугулар туугу материалына херектелер 6900 чорукту чонуп белеткен болгаш туугу шийчилге чөмөтүг доозуп турар. Хову тургаанда болгаш фермаларда 9 чурттага бажынарнын болгаш эртен чылын шала туттунган 11 чурттага бажынарнын, бир хаб бажынар черин, 2 складтын туугун дооскаш, ажылаага кирген. Оон-биле кады эргитер берген чурттага бажынарнын септелгенин чорудуп турар. Туугу ажылына хоотун туугулар эштер Ширин, Нам-оол, комсомолчулар эштер Очур, Базыр болгаш еске-даа күш-ажылын нормазын 150—200 хуу күтүскен, мурнакты болуп турарлар.

Бригадир эш Сокум туугуларнын күш-ажылын шынаа таарыштырып, оларнын ортузунга СЭБП-нин ХХ съездининг төөгүтү шийтирилген калбаа-биле таарыштырып турар.

С. БАНЧЫН, Н. НУРАТ.

Экзаменнерге белеткел

Кызыл районнуң Бай-Булун чөмө чыл школынын башкылары өөредилге чылын дөртүк удуунуң эгизинден бээр школада өөредилге-кижиңилгениң бүтүлгө ажыдарын экзаменнерге утландырган.

Школада, интернатта база тус-тус кластарга экзамен булуннарын тургускулаан, хаа солуннарын, доозугуларын болгаш еске-даа чүддерин экзаменнерге холбаштырган.

Кластар аайы-биле негелде кичээлер чорударын расписания астынган. Экзамен булуннарында өөреникчи экзаменге канчаар белеткенерининг дугайында башкыларнын сүмелерин кылган.

Интернаттарда өөреникчилерге канчаар чорударына таарымчалыг байлаады тургускан. Оон өөредилге стол, сандайлар-биле четелетинген болгаш өөредилге номнары-биле, өөредилге херекселдери-биле хандырылган. Кижининг башкылардан ангада еске башкыларнын дежурныйлар хунерин айттып, олар ааа негелде кичээлер эрттирилген дузалап турар.

Школада комсомол болгаш пионер организациялар өөредилге талазы-биле хожудуп турарларга дузалап, олар-биле беседаларын кылып, башкыларга улуг дузаны көргүзүп турар. Өөредилге эки комсомолчуларны кошкак өөренип турарларга быжыгалаан.

Экзаменнерге белеткенерининг тускай өөредилге тургускаш, карталарын, схемаларын, формулаларын, дүзүлгө херекселдерин дөңгөп көргүскөн. Школада шийчилерин болгаш доозарын экзаменнерин эрттирилген негелдезин болгаш чурчумунуң дугайында сааварын башкыларга бүтүн таарыштырган. Школада экзамен комиссиялары тургустунган.

Б. ДУПШУН.

Часкы «бок үнүштер»

Ажыл дыка бачын авес. Олай: Араганы ишпей канчаар. Чурру Ю. Узбяковтуу.

Часкы үнүштүг аразына бок үнүштер база үнүп келер. Бок-үнүштер ылангыла агротехника талазы-биле багай белеткенгезин үзүмнүн колхозтарын шөлүңгө болганчос-ла тыттыр.

Чүгө тараа шөлүңгө эвес, харын колхозчуларнын боттарынын аразына «бок-үнүштер»—ажыл кылбас, чүгүлө өйдө ажалдан оксаксар, арагалар кижилер база тургузаар. Моон чижөөне Кызыл районнуң «Бай-Булун» колхозта ороод бригадалык бригадир Алексей Айжиович Олайн көргүзүп болур.

Часкы тарыла үзүндө бригадир Олай үрүгүчү арагалар, ажалдап алган күш-хүчүн арага салып ижи турар. Колхозчулар чүгө тараа аразында бок-үнүштерин эвес, харын колхозчуларнын иштинде «бок-үнүштерин» база дашындан тура тыттыр.

О. МААДЫ.

Совет-англи чугаалажышкыннарнын дугайында польша парлалга

ВАРШАВА, апрель 27-де. ССРЭ-нин болгаш Баттышкан Хаан черининг Чазактарынын башкыларынын чугаалажышкыннарын дугайында меделдеди, а ошкаш ССРЭ-нин болгаш Баттышкан Хаан черининг аразында харылааларнын моон сонгаарты хөгжүдөзининг дугайында кады кылган меделдеди бүгүн бүтү төп, польша солуннар көсүк черлеринде парлап үндүргүзөөн.

«Жеңе Варшава» солун «Уаустар аразынын харылааларында дүштүктүг чорукту улам ылай чымчалырын детал-»

(СЭТА).

Польшаның ажылчы чоннарынның май мурнунун чарыжы

ВАРШАВА. Польшаның хоорайларын болгаш наймалаалын үлестир төптеринен май мурнунун социалисттик чарыжыга ажылчыларнын чаа-чаа күш-ажылы чөмөнчилерининг дугайында меделер кирип турар.

Силезиянын дыка хей дагылары майнын байырлаанын алдар кылдыр чуртка хөмүр даштын пландан ажыр берип турарлар. «Генерал Завадский» шахтаның дагылары май мурнунун чарыжынын чорудулаанына онзаалаан дашкаар 4500 тонна хөмүр даштын дагы чытырнын дузалааннар. Май мурнунун социалисттик чарыжы еске-даа хей-хей шахталарда калбарып турар.

Май мурнунун социалисттик чарыжыга кирипкен «Бобрек» заводтун металлургия пландан дашкаар 1600 тонна шойну экижиргенер. Ол заводтун дыка хей металлургия күш-ажылын хүндүгү өлчөөндө тургусканнар.

«Бостышко» деп металлургия заводу-

(СЭТА).

Англи солунун кореспондентизинге президент Хо Ши Минниң меделдери

ХАНОЙ. Вьетнам информация агентлигининг дындалып турарындан алырта, «Дейл экспресс» деп англи солунунг кореспондентизинг-биле беседалынын үзүндө Вьетнам Демократтыг Республиканын президенти Хо Ши Мин болза, Н. А. Буганнинын болгаш Н. С. Хрущевтин Англияда барган аян-чорун ол ийи чурттарын аразында харылаа байдаларын экижир болгаш Европада база бүтү дөңгөлөгө тайбынын камгааларын чөмөтүг дөңгөлөгө деп меделгезен. Оон-биле кады ол аян-чорун болза Вьетнамга хамаарымкан айтырыларын шийтирилээр соруда-биле чугаалажышкыннар чорударына таарымчалыг таварылга болур деп Хо Ши Мин меделгезен.

Вьетнамда байдалы чугаалаан, Мурнуу Вьетнамнын эрге-чагыргалары Жеңеа дугуружаларын каржым-биле үрөп

(СЭТА).

Редантор Д. О. БЕГЗИ.

Өргелер—тарааның хоралыг дайзыны

Өргелер аяны-бүрү черлерде чурттап турар. Оларны өргү-деси ховулардан, лагаларын ийлеринден болгаш шынаа-лардан кейну көрүп болур. Өрге сүт чок-даа черге чурттап, амындал, шык сиңген нотаан чөмөнчил күсел-биле оон ортанынниң сугга херексел бүтүн хандырынып турар.

Өргелерин чурттаар чери үш метр ажыл узун дүртүк хөмчөөлдүг үңгүрлер болур. Бо үңгүрлерге өргелер боттарынын амындалынын хей кезини эрттирип, бистинг областа октябрьнын төңүзүндө эгелеш апрельге чедир ижээр.

Бистинг областа өргелерин үңгүрлеринден массалыг үнүрү—апрельдин ортан үзүп болур. Мындыг-даа болза, оларнын чамдык кезин ол айнын баштайгы хунеринден-не үнүп эгелээр. Өргелер үңгүрлеринден үнөн сөөлдүг баштайгы хунерде өргөн чыдагы тараа артынчыларын болгаш чык сиңгенерин үренилгенин чөмөнчил чир. Өргелер чаа өт-ситен тыгылганы-биле чөмөтүлүп нотаан чулуктарын чөмөнчил чиринче шийчилер. Олар чаш алактарын, кукурузанын сыптарын болгаш оларнын шыктыг чүтүлүн чиринге ынаа. Эзөөн үр болган сөөлдүг өргелер чедир бышпаан болгаш бышкан тарааларын чиринче шийчил бээр, ылангы тарымал тоорукту, дына-

ны, арбузту, огуректерин болгаш помидорларын база аажок чир, ычтанган бахчага, огородаа улуг чидиргени таварыштырып турар.

Өргелер—тарааны, кукурузаны аажок чир тургаш, ажаа улуг чидиргени таварыштырып, кызылгасты чөмөнчил баш чок артырып каап, тараанын эң эки баштары үрөгөн турар. Өргелер үңгүрүчө дыка хей тарааны дажылгай бээр. Бир өрге хүнде 200 грамм ажыг нотаан үнүштү, а бүтүн чартык муң өрге хүнде бир гектар кызылгасты чок кылып турар. Хүнде бир өрге 50 грамм тарааны, сергелен, удувай турган үзүндө оон ыракта хейну чиптер.

Бай-Тайга районнуң өрге-биле демиселчилер эртен чылын чайында 35 муң өргөн элүргөн, ычтанган барык-ла 300 тонна тарааны өргелерден камгалап алган. Ол кире хөмчөөлдүг тарааны тарып, эстүрүп, ажаап алынганы 200 гектар черин сайырадып, ажылдап кылыры негелткен. Сөзүнүн бирги чартында боос азы төртүк өргелерин элүргө чутула. Чаа төртүтүг өрге оолдар иелери утутканын соонда амындала шылаас. Өргелер чыда чүгө чангыс катан чазын төртүр. Төртүтүг-ле үш, дөрт негелде өргөндө азы ийнүнүн төңүзүндө өрге оолдар үңгүрүнүн үнүр эгелээр.

Хураганнарын малчыннар өргелеринде кажаалар булунарын үңкүтөп алган мыла ажаап турарлар. Ол байдал малдын чаш төлүн ажааларын зоотехниктиг чурчумнарын каржым-биле үрөп турар.

Ниитининг малына эки шынаалыг дөңгө кажаалар тудар план чыдын-ла үзүсетинейи келгенден колхозтарнын ам бар кажааларын хей кезин колхозчуларын хуу ажыл-агыйыг чораз үзүндөгү эң бедүтүн кажаалар болур.

Чамдык колхозтарнын малы кыжын соок кажааларга, чамдык ажык черге кыш-тааны-биле чорамталыг болган.

Бажаа чөмөтүлгөндө малды бичип кажааларга сынмарлаштыр кажаалар чорук колхоз бүтүгүндө бар.

«Большевик» көдө ажыл-агый артелининг сүт-бараан фермазында бызаа кажаа-зы бичип болгаш соок, Колхозтун бо чы-

Тараанын хоралыг дайзыны өргелерин чер болганга ууттаар дөңгө демисел күштө-ген турар ужурул. Бо чорук тарыла шөлүңгө дүштүгүг бөдиргени болгаш тараанын чидирин болдурбас дөңгө демисел-жиринге чутула ужурул.

Өргелерин элүргө оларнын лежи өртөткү болгаш ажыктыг. Хей өрге кежи—кешти болаабырадып, ажалдап кылыр үлөтүргө херектиг болгаш өрге элүрүп турар кижилерге ажык-оругалагы болур. Эртен чылын бистинг областың өрге ал-накчылары 270 муң өрге кежин белеткел организацияларына кирген. Олар ол хире хей өргелерин элүргөп, 2,5 муң тонна тарааны камгалап, дузалаан өргелеринин кезининг өртөөгө 210 муң ажыг рубляны алган. Өргелерин төрүп турар үзү—оларны андаарын эки таарымчалыг үзүп болур. Ол үдө өргелер үргүчү хөдө-лип турар. ычтанган олар каппага болган чок-ла бактына бээр болгаш дузакка туттунар, өрге-биле демисел чорудуп турарлар өргелерин оолдарын база кыпар.

Колхозтарнын баштаар черлери болгаш партия организацияларын тараа, нотаа, бахча культуларынын үрөгүлөр чорукту болдурбас дөңгө өргелерин масса-дым-биле ууттаарынын хөмчөлөрүн алыры чутула.

С. ГАВРИЛОВ.

Кыштаглаашкынга кичөөнгей салыр

Малдын баш санын эстүреринге, оон чорудуугу чорун бөдиргени кол чүл болза, эки шынаалыг кажааларын тудуп, быжыг чөм сууруу белеткен алыры болгаш олар-бөдиргенин шынаа таарыштыра-ры болур.

Ындыг түрбүжө Барыш-Хемчик районнуң колхозтары мал ажылын хөгжүдөр талазы-биле четпес ажылдап турар. Эртен чылын мал чөмөри белеткээр, чаа кажааларын тудар, өргелерин септээр планнарын үзүсеткенер. Оон түнелинде районда малдын ниити байдалы багай кып ишкан.

Колхозтарнын малы массалык-биле оолдотулган, а чаш малдарга кажаалар чөмшөс. «Кызыл тарачын», «Большевик», «Совет Тываның 5 чылы» көдө ажыл-агый артеелдерде чаш малга кажаалар белеткенер ужурунда чаш наа-

хураганнарын малчыннар өргелеринде кажаалар булунарын үңкүтөп алган мыла ажаап турарлар. Ол байдал малдын чаш төлүн ажааларын зоотехниктиг чурчумнарын каржым-биле үрөп турар.

Ниитининг малына эки шынаалыг дөңгө кажаалар тудар план чыдын-ла үзүсетинейи келгенден колхозтарнын ам бар кажааларын хей кезин колхозчуларын хуу ажыл-агыйыг чораз үзүндөгү эң бедүтүн кажаалар болур.

Чамдык колхозтарнын малы кыжын соок кажааларга, чамдык ажык черге кыш-тааны-биле чорамталыг болган.

Бажаа чөмөтүлгөндө малды бичип кажааларга сынмарлаштыр кажаалар чорук колхоз бүтүгүндө бар.

«Большевик» көдө ажыл-агый артелининг сүт-бараан фермазында бызаа кажаа-зы бичип болгаш соок, Колхозтун бо чы-

лай өрте төртүтүг бызааларын 3, хой кадарчыны эш Лесковун 11 хураганы өлгүзгөн. «Совет Тываның 5 чылы» колхозтун өшүк кадарчыны эш Бестин-оолдун кодамын чаш болгаш чөчө андайлардан 50 баш, «Кызыл тарачын» колхозтун ишек фермазында 7 бызаа сооктан өлгөн.

Кыштагаларнын оларын камнаас, кышкы үдө ажылаар оларнын чайын мал бастырып, өт-ситенге төтөгдөөр заңчы ам-даа утуткатынмаан. Чижээ, «Большевик» колхозтун Ортаа-Шыраа-булакка кол кыштагаларын дежисааринге чайын, күтүн мал олардары. Моон түнелинде кыжын малга олар чөмө-лей берге байдалга чыл бүтү-ле тавар-жыр турар.

О. МААДЫ.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл, Шетининг кудучузу, бажы № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 3—62, редакторун ораакчынын, иштиги информация кишининг — 3—88, харымсалгалыг секретарыны 4—98, партийни амырал, пропаганда, үлестир болгаш транспорт, көдө ажыл-агый кишининг 3—68, культура болгаш амырал, чааа кишининг база бухгалтерияны 3—65.

Бултура өргелерининг типографиясы.